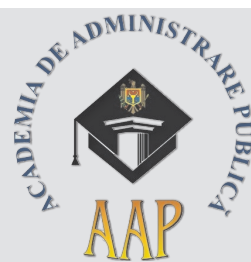

LA MULȚI ANI!

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Nr. 24 (397) decembrie 2012

FONDAT ÎN ANUL 1994

Vasile MARINA: „Anul aniversar al Academiei - anul noilor performanțe”

Mesaj de felicitare cu prilejul sărbătorilor de Crăciun și Anul Nou, 2013, al dlui Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar

Stimați profesori, colaboratori, doctoranzi și masteranzi ai Academiei!

Încheiem un an de o semnificație deosebită în istoria Academiei de Administrare Publică, pentru prima dată fiind înscrisi la studiile de masterat peste o mie de audienți. Este un rezultat firesc al muncii creatoare și perseverente a întregului colectiv profesoral-didactic, de perfecționare continuă a procesului de pregătire a cadrelor calificate pentru sistemul public al Republicii Moldova, o realizare a activității noastre cu mai mult discernământ întru prosperarea și binele societății.

În anul care ne bate la ușă vom fortifica aceste re-

alizări ale noastre pentru a întări și multiplica succesele înregistrate în ultimii trei ani, care să confirme rolul de lider al Academiei de Administrare Publică în calitatea sa de Centru Național de pregătire a funcționarilor publici.

Anul 2013 este la fel de semnificativ, este anul când vom marca aniversarea de 20 de ani de la fondarea instituției noastre. Este anul noilor speranțe, dar și al noilor responsabilități, or cele realizate ne inspiră încrederea că succesele și reușitele obținute în anul 2012 constituie temelia dezvoltării și perfecționării în continuare a științei autohtone a administrației în armonie cu exigențele europene și internaționale.

Anul care vine va pune în fața noastră noi sarcini de interes național, prioritar fiind vectorul european al țării noastre. Obiectivul pri-

mordial de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană ne va cere mai mult angajament și implicare plenară în asigurarea în comun a condițiilor de realizare a acestui deziderat, de a fi în marea familie a lumii civilizate, de a ne identifica conștiința noastră națională, ca să privim cu încredere și demnitate în viitor.

Numai pe această cale vom putea făuri cu adevărat statul nostru independent și suveran, care să fie demn de mării noștri înaintași și să-l lăsăm ca o moștenire sacră generațiilor care ne vor urma.

Sărbătorile de Crăciun și Anul Nou ne oferă prilejul de a Vă adresa cele mai calde felicitări și sincere urări de bine, sănătate și succes.

Fie ca Anul 2013 să ne aducă pace-n suflet, realizări frumoase, speranțe luminoase și un viitor prosper.

Crăciun fericit!
La mulți ani!

PLUGUȘORUL

Urătură de Anul Nou, care se urează în satul Cârpești. Spre seara Sfântului Vasile are o putere sacră.

Aho, aho!
Dați-vă mai aproape *
Și ascultați urarea noastră,
Azi e zi de Anul Nou,
Azi e zi de sărbătoare,
Azi e zi cu soare mare.
Iată Mări-Sfântul Ștefan
Vodă se iveauă *
Când alt soare răsărea,
Ștefan Vodă cel vestit,
Ștefan cel nebiruit *
Prin Moldova el trecea
Cu steagurile ridicând,
Cu caii spumegând, *
Cu săbiile strălucind, *
Moldova eliberând.
Dar moldovenii tot strigau:
-Să trăiești, Măria Ta!
Și de Ștefan se-alăturau, *
Pe dușmani îi alungau.
Ia, măi, roată, măi,
Pentru strămoșii noștri, măi,
Să răsună peste văi,
H-ai-i, h-ai-i! *

Când aproape la hotare,
Ce se vede-ndepărtare -
Un moldovean striga tare:
-Hăis Bourean, ceală Florean,
Trăgea brazde pe tăpșan.
Ștefan Vodă s-a oprit *
Și din gură-așa a vorbit: *

(Continuare în pag. 2)

PLUGUȘORUL

(Început în pag. 1)

Cum că-n zile de Crăciun,
Cum că-n zi de sărbătoare
Să verse muncă, sânge și
sudoare. ❄️
Oare nu are sărbătoare?
Oare n-are loc sub soare?
Ia, măi, cinci panțeri descălecați
Și cu plugarul aici să-mi fiți.
Ia, mai strigați, măi, ❄️
Sa răsună peste văi
Pentru ostașii lui Ștefan, măi!
H-ăi-i, h-ăi-i! ❄️

Cei cinci panțeri au descălecat,
Pe moldovean mi l-au luat
Și la Ștefan mi l-au dat.
Ștefan Vodă l-a întrebat:
„Cum că-n zile de Crăciun,
Cum că-n zi de sărbătoare
Să verși muncă, sânge și
sudoare. ❄️

Oare n-ai tu sărbătoare,
Oare n-ai tu loc sub soare?
Spune nouă ce te doare ❄️
Și de noi să nu ai teamă!”
-Teamă n-am, că-mi ești stăpân,
Dar să-ți spun și ție, Doamne:
„Când vine și stă dușmanu-n
țară,
Moldoveanul nu mai are. ❄️

Zile de sărbătoare, ❄️
Numai zile lucrătoare.
Unde varsă muncă, sânge și
sudoare.

Și din partea sa nimic nu are.
Dar pe când am fost ostaș
voinic,
Apărând acest pământ, ❄️
Eu în focul de război
Mi-a fost tăiată o mână
De o sabie dușmană,
Dar n-a căzut numai mâna
mea,

Dar și dușmanul alături. ❄️
Ia, mai sunați din zurgălăi
Să răsună peste văi,
Pentru pământul Moldovei,
măi,
Și pentru-apărătorii Moldovei,
măi, ❄️
Și strigați o dată:
H-ăi-i! H-ăi-i! ❄️

Ștefan Vodă l-a ascultat
Și cu mâna a arătat, ❄️
Și din glas a strigat:
-Ia-ți un plug cu șapte boi

(Continuare în pag. 3)

Un an se duce și-altul vine, noi vă urăm numai de bine!

Se încheie anul 2012. Tradițional, la sfârșit de an, se fac unele bilanțuri, se trasează planuri pentru viitor. Cu această ocazie, redacția ziarului „Funcționarul Public” a adresat două întrebări profesorilor Academiei de Administrare Publică, în care îi roagă să se pronunțe asupra semnificației anului în trecere, dar și asupra planurilor pentru anul 2013.

1. Prin ce a fost semnificativ anul 2012 pentru D-voastră personal?
2. Ce așteptați de la anul 2013 în plan personal și profesional?

Oleg BALAN,
vicerector al Academiei de
Administrare Publică,
doctor habilitat,
profesor universitar

1. Anul 2012 a fost un an deosebit, am avut parte de lucruri bune care ni s-au întâmplat și le ducem cu noi mai departe.

Am reușit să realizăm multe obiective, care sunt îndreptate spre bunăstarea societății noastre. Personal, iertată să-mi fie lipsa de modestie, am devenit în anul care se încheie profesor universitar – rezultat cu care a culminat o muncă grea, îndelungată și perseverentă.

2. Suntem în pragul Anului Nou, 2013, pe care ni-l dorim

mai bogat în împliniri, mai înalt în aspirații și plin de succese. Această doleanță semnifică aspirațiile noastre de a perfecționa în continuare activitatea Academiei, în calitate de Centru național de pregătire a funcționarilor publici întru prosperarea Republicii Moldova.

Cu prilejul Sfințelor sărbători de Crăciun și ale Anului Nou, 2013, vă transmit cele mai sincere felicitări și vă urez multă sănătate, fericire, pace-n suflet, realizări remarcabile și un viitor prosper.

Silvia GORIUC,
doctor în drept, conferențiar
universitar, șef Catedră științe
juridice, președinte al comite-
tului sindical al Academiei

1. Anul 2012 a fost pentru mine un an destul de bun în plan personal. Fiica mea, Teodora, a absolvit cu brio liceul, fiind admisă la facultatea de drept a Universității de Stat din Moldova.

În plan profesional, am reușit să consolidez catedra, unde activează în prezent șase profesori universitari, șase conferențieri universitari, doi lectori superiori, care, sperăm, în anul 2013 vor obține gradul de conferențiar universitar.

2. Anul 2013 ni-l dorim să fie

un an roditor din punctul de vedere al noilor realizări, atât pentru mine și membrii catedrei, cât și pentru Academie, în ansamblu. Planificăm elaborarea unor cursuri de lecții, participarea la manifestări științifice naționale și internaționale.

În ajunul sărbătorilor de iarnă doresc să le urez tuturor colegilor de la Academie multă sănătate, lumină și liniște în suflet, noi forțe creatoare pentru a realiza cele dorite.

La mulți ani!

Ion DULSCH,
doctor în științe istorice, con-
ferențiar universitar, director
general-adjunct al Serviciului
de Stat de Arhivă al RM

1. Mulțumesc pentru faptul că mi-ați solicitat acest interviu și doresc prin intermediul ziarului „Funcționarul Public” să-i felicit pe toți colegii mei de la Academia de Administrare Publică cu prilejul Crăciunului și sărbătorilor de revelion și să le urez o deplină satisfacție în activitatea pe care o realizează.

Cele mai mari realizări, pe care le-am înregistrat în anul 2012, au fost: asigurarea bunei dispoziții în relațiile cu persoanele dragi, cu colegii de serviciu, organizarea, după 25

de ani de la absolvire, a unei întâlniri cu colegii de facultate. Un eveniment aparte a fost numirea mea într-o funcție publică, director general-adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă al Republicii Moldova.

2. Mi-aș dori ca anul 2013 să fie un an cu belșug pentru tot neamul nostru și pentru toată țara, un an cu ploi curate și cu soare blând, un an doar cu ciocniri de pocale și doar la sărbători, un an de muncă rodnică pentru binele Patriei.

Un an se duce și-altul vine, noi vă urăm numai de bine!

Victor JUC,
doctor habilitat în științe
politice, Institutul Integrare
Europeană și Științe
Politice al AȘM

1. Anul 2012 a fost relevant în plan profesional: am susținut teza de doctor habilitat în politologie la specialitatea „Teoria și istoria relațiilor internaționale și dezvoltării globale” și mi s-a conferit titlul științific de profesor cercetător; am fost unul dintre coordonatorii științifici ai lucrării „The European option of the Republic of Moldova”, studiu monografic în care sunt abordate probleme mai puțin studiate privind integrarea europeană a Republicii Moldova.

2. Aștept noi realizări în plan științifico-profesional: publica-

rea a două monografii pe care le pregătesc, una dintre care peste hotare. Teza de doctor habilitat pe care am susținut-o a fost nominalizată pentru participare la concursul lucrărilor de doctor habilitat de excelență pentru anul 2012, organizat de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare al Republicii Moldova.

Tuturor sănătate și realizări frumoase, Republicii Moldova -semnarea celor trei acorduri cu Uniunea Europeană, Academiei de Administrare Publică - susține reea performanței.

Andrei GROZA,
doctor în științe istorice,
conferențiar universitar, șef
Catedra științe administrative

comparativ cu anii precedenți, a fost unul destul de încordat. La multiplele probleme ce țin de administrarea celei mai mari catedre din cadrul Academiei, s-au mai adăugat cele legate de elaborarea proiectului de Lege privind Academia Națională de Administrare Publică, realizarea proiectului „Programul de instruire privind descentralizarea pentru funcționarii publici și reprezentanții aleși”, pregătirea în termene restrânse pentru două (noi pentru mine) discipline de studiu, participarea la un șir de

conferințe în probleme ce țin de administrarea publică etc.

Nu exagerez, atunci când spun că în toată această perioadă ziua mea de muncă a fost de 10-12 ore și, practic, nu am avut zile de repaos și cu, părere de rău, foarte puține am reușit să realizez din cele planificate la capitolul cercetare științifică.

2. Sper, că în anul care vine, voi avea mai puține probleme la serviciu și timp mai mult pentru a face unele totalizări în cadrul unui studiu asupra căruia lucrez de mai mulți ani.

Nicolae ROMANȚĂȘ,
doctor în drept,
profesor universitar

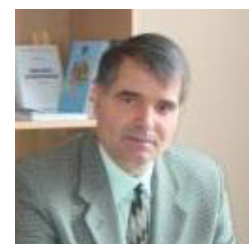
1. Mă bucur de faptul că, îm-

preună cu colegul meu Eduard Boișteanu, doctor în drept, conferențiar universitar, am editat în 2012 partea generală a manualului „Dreptul muncii” într-o versiune complet nouă. De asemenea, împreună cu alți discipoli, am publicat o lucrare metodică, unică în felul ei, „Dreptul muncii în scheme”, care are priză la studenți, masteranzi și la toți cei interesați.

Cei mai devotați mesageri ai acestui drept sunt masteranzii Academiei de Administrare Publică care își realizează activitatea, în

majoritate, în autoritățile publice.

2. În anul 2013, am planificat să realizez împreună cu colegul meu Eduard Boișteanu partea specială a manualului „Dreptul muncii”. Nu în ultimul rând, îmi voi continua activitatea didactică și voi contribui la modelarea și aprofundarea cunoștințelor celor care își fac studiile la Academia de Administrare Publică. Mă mândresc că sunt membru al acestui colectiv. Doresc tuturor pace în suflet, sănătate și realizări pe măsură.

Orest TĂRIȚĂ,
doctor în științe politice,
conferențiar universitar, șef
Catedră științe politice și relații
internaționale

1. Pentru mine anul care se scurge a fost un an de cotitură, întrucât am rotunjit o frumoasă vârstă, reușind să fac unele bilanțuri și să-mi continui cercetările în domeniul deontologiei funcționarului public, normelor și principiilor comportamentale în administrația publică, ale protocolului, ceremonialului și etichetei diplomatice.

2. În ceea ce privește perspectivele anului 2013, sper că voi reuși să editez monografia „Eticheta de-a lungul secolelor” și ghidul

practic „Norme de comportament la etapa actuală”. Voi participa cu diverse comunicări la mai multe conferințe științifico-practice în țară și peste hotare.

În plan personal, sper că familia noastră își va cimenta și mai mult rândurile și ne va bucura cu vreun găgălici sau vreo albinuță, iar noi ne vom strădui să aplicăm cunoștințele și experiența în folosul celor care vor pași mâine pe urmele noastre.

Crăciun fericit tuturor!

PLUGUȘORUL

(Început în pag. 1-2)

Și pleacă bogat de la noi.
la-ți pământul din nou în
stăpânire

Ca să ai de plugărie.
Pe movilă la hotarul Moldovei
să te sui

Și pe dușman când l-ai vedea,
Să strigi cât ai putea:

Hai, Ștefane, la hotare
Că intră dușmanu-n țară.

Și eu te-oi auzi
Și cu toți moldovenii ne-om
repezi,

Și nimic n-a rămânea
Din dușman în toată țara mea.

la mai strigați o dată, măi,
Pentru Ștefan Vodă, măi,
Să se audă-n toată Moldova,
măi!

H-ăi-i! H-ăi-i!

Moldoveanul la hotar
Pe movilă se suia

Și la Crăciun când ajungea,
La Anul Nou când ajungea,
La seara de Sf. Vasile,

Începea a ura
și din vorbă a colinda:

„Din vremuri vechi prin
strămoși venim,
A coborât de la munte, Dragoș
Vodă,

Domnul prin El Moldova
a creat,
Să stea-n veci pe acest meleag.

Prin vifor, sabie și foc
Nemuritoare, Moldovă,

Ai stat tot timpul
Și astăzi stai, și-n veci vei sta

înfloritoare, veselă și mândră!
la, mai sunați din zurgălăi
Pentru geto-dacii noștri măi,
Să răsune-n toată Geto-Dacia,
măi,

Hăi! Hăi!

Puteri mari, moldovenii, au
sfârmat,

Minciuni multe încâlcite,
Dar moldovenii tot timpul au
stat

Prin fapte bune, cu credința
sfântă.

Să știți acei ce ne vor urma
În veacuri multe, nenumărate,

Moldova-n veci nu vă ceda,
Marea, sfânta Libertate.

la, mai ziceți o dată, măi,

(Continuare în pag. 9)

„Anul acesta am reușit să culegem mai multe roade...”

Interviu cu Dorin CHIRTOACĂ, primar general al municipiului Chișinău

– Cum a fost anul 2012 pentru chișinăuieni și pentru chișinăuianul Dorin Chirtoacă? În calitate de cetățean ce v-a lipsit din partea autorităților?

– În primul rând, a fost primul an fără alegeri, din ultimii 3-4, pentru că în ultimii 3 ani am avut constant alegeri – în 2009 am avut alegeri de două ori, în 2010 de două ori, mai bine zis, referendum și alegeri, în 2011 iar practic de două ori, pentru că au fost două tururi de scrutin și toate acestea, evident, nu au avut un impact tocmai pozitiv asupra activității orașului, pentru că știm ce înseamnă alegeri, înseamnă diminuarea ritmului de activitate. Dacă vorbim chiar de toți 5 ani, din 2007 încoace, 2008 a fost singurul an în care nu am avut alegeri, în rest am avut alegeri tot timpul – 2007, 2009, 2010, 2011 și, iată, 2012 este practic primul an, în afara de 2008, în care nu am avut alegeri și din acest punct de vedere a fost o situație mai avantajoasă pentru oraș, având în vedere bazele puse în anii trecuți.

Anul acesta am reușit să culegem mai multe roade, avem mai multe rezultate. Dovadă sunt proiectele mai vizibile ale municipiului: Lacul „Valea Morilor”, asamblarea troleibuzelor noi la Chișinău, cele 11 străzi reparate, faptul că s-a reușit demararea multor proiecte noi cum este bulevardul Alecu Russo, programul BERD pentru următoarele străzi, rezolvarea problemei inundațiilor la Gara Feroviară, alocația unor surse mai mari, de 2,5 milioane de lei

per suburbie, stațiile de tratare a apei de la Râșcani, înlocuirea clorului în apă cu hipoclorit de sodiu – aceasta chiar este ceva istoric.

Sunt și lucruri pe care măcar nu le-am prevăzut anul acesta, dar totuși s-au realizat. Este vorba de strada Muncești, care nu s-a reparat încă de după război. Strada Vadul lui Vodă nu era preconizată, dar am reparat-o și pe ea, chiar am și lărgit-o. Podul de pe strada Mihai Viteazul nici nu era în program, dar s-a făcut. Deci, toate aceste lucruri, cred că arată o serie de rezultate bune pentru oraș în anul 2012, cu toate că și acesta a fost un an greu. Nu există să le faci pe toate în condițiile în care vorbim despre o tranziție de 20 de ani.

Să vorbim despre transport – am adus 100 de troleibuze, am asamblat 10, la anul asamblăm 50, dar nu este destul atât timp cât nu vor fi toate noi, pentru că mai sunt foarte multe vechi, care nu mai corespund normelor de securitate sau mai sunt microbuzele care creează deranj în oraș. Problema transportului cred că mai are nevoie de 3-5 ani până va fi rezolvată definitiv, în măsura în care vom reuși să reînnoim tot parcul de troleibuze, de autobuze, să aprobăm strategia cu privire la dezvoltarea transportului, microbuzele să rămână doar pe rutele periferice și în felul acesta să vorbim despre transport la standardele europene. Iată viziunea de a rezolva o problemă.

La fel cu drumurile, am reparat mai mult de 10 străzi, plus reparațiile curente, dar avem nevoie să reparăm 10 la sută din suprafața totală de carosabil în fiecare an, pentru ca o dată la 10 ani să putem rezolva problema drumurilor în ansamblu și plus construcția de tronsoane noi. Niciodată nu cred că poate exista situația în care să fie rezolvate toate problemele, dar pot fi planificate termene reale pentru a atinge un nivel mai bun de

rezolvare. Or, pentru drumuri avem nevoie să creștem bugetul de 3 ori, astfel încât să știm că treptat, în 5-7 ani, vom vedea un oraș cu drumuri sută la sută europene. Evident că mai sunt încă neajunsuri, dar față de ceea ce a fost este un pas mare înainte, iar față de ce trebuie să fie, trebuie să mai muncim. A fost un an bun, dar greu.

– Care este situația la capitolul bugetul municipiului Chișinău pentru anul 2012? Coincide socoteala de acasă cu cea de la târg? Care este domeniul în care a fost cel mai dificil? Unde s-a reușit mai bine și care este situația la capitolul buget pentru anul 2013?

– Dacă vor merge lucrurile așa cum am pornit, s-ar putea ca socoteala de acasă să fie chiar mai bună decât cea de la piață. Planificăm pentru 2013 un buget de 2,6 miliarde de lei, în baza calculelor inițiale. În cazul în care se va accepta optimizarea taxelor locale, așa cum am propus, modificarea cotelor și introducerea taxelor pentru autovehicule, atunci vom reuși să mai colectăm încă de la 150 până la 200 de milioane lei și ne vom putea ridica la 2,8 miliarde lei. Aceasta ar însemna că vor crește investițiile, vom putea aloca mai mult pentru drumuri, pentru obiective capitale, pentru suburbii. Prioritățile sunt în ordinea următoare: pentru asamblarea a 50 de troleibuze, pentru drumuri, adică menținerea cel puțin a ritmului din anul acesta, pentru iluminatul de la Porțile Orașului spre Aeroport, să vedem cum reușim să rezolvăm problema autobuzelor (fie prin concesiune, fie prin procurare), să creștem alocațiile în suburbii de la 2,5 milioane de lei la 3 milioane, plus un milion pentru drumuri. De asemenea, îmi doresc să finanțăm reparația și restaurarea unor clădiri-monumente de arhitectură: Liceul „Gheorghe Asachi”, Sala cu

Orgă și alte proiecte. Mi-aș dori, de asemenea, să pornim lucrurile legate de șoseaua de centură, finalizarea bulevardului Mircea cel Bătrân, Studenților și legătura străzii Albișoara și Calea leșilor pentru a fluidiza traficul pe axa est-vest. Acestea sunt câteva priorități pentru anul viitor și mai sunt.

Cât privește bugetul pentru 2012, practic toate domeniile în ultimii 20 de ani nu au avut finanțare suficientă. Finanțarea a fost de 10, 20, 30, maximum 50 la sută din necesar și de fiecare dată s-a făcut mai puțin decât ar fi trebuit sau decât ne-am dori. E nevoie de cel puțin 3-5 ani cu o creștere constantă a bugetului pentru a putea vorbi de volumul necesar de finanțare în fiecare domeniu. Vorbim de reparația sau reconstrucția școlilor, grădinițelor, spitalelor, dotarea cu echipament sau termoizolarea clădirilor, amenajarea curților de bloc, extinderea rețelilor de apă și canalizare, care rămâne a fi una din primele priorități, în special pentru suburbii. Cert este că suntem în creștere, într-o creștere constantă începând cu anul 2008, chiar dacă nouă ne-au tăiat atunci bugetul cu 30 la sută. Rezultatele sunt vizibile, se văd în special în ultimii ani pentru că ritmul de creștere este ceva mai bun față de anii precedenți.

– Nici anul acesta situația din Consiliul municipal Chișinău nu a fost una pașnică, în condițiile în care cele mai importante lucruri din municipiu trebuie să fie aprobate de CMC. Ce scenarii posibile vedeți pentru soluționarea acestei probleme?

– Orice for legislativ, fie că-i vorba de parlament, fie de consiliu, are nevoie de o majoritate pentru a putea funcționa. Fără majoritate nu există să funcționeze vreun consiliu local, un

(continuare în pag. 5)

„Anul acesta am reușit să culegem mai multe roade...”

(Sfârșit. Început în pag. 4)

consiliu raional, municipal sau parlament. În CMC la limită s-a format la un moment dat o majoritate, o perioadă a funcționat, apoi a fost mai defectuos și acum ar putea să funcționeze din nou mai bine, sunt create un șir de premise în acest sens. Acestea au fost rezultatele alegerilor, așa a fost din capul locului. Din 2011 ne-am asumat să mergem pe o asemenea cale dificilă sau cu un asemenea consiliu dificil pentru că nu există altă regulă care să fie aplicată. Așa cum a fost rezultatul alegerilor, așa se merge înainte, nu există altă formulă nicăieri în lume.

Cu toate că am avut o situație dificilă în consiliu, proiectele care s-au făcut anul acesta și rezultatele din anul acesta sunt mult mai multe și mult mai bune decât rezultatele oricărui an din cei precedenți. Poate, dacă ar fi fost aprobate taxele locale, ar mai fi fost un pas înainte. Evident că atunci când este mult mai multă armonie, mai multă înțelegere și mai multă activitate, fără conflicte și fără toate celea pe care le-am văzut la consiliu – evident că este mai bine pentru societate, dar ținând cont de situația dificilă în care s-a pomenit consiliul după alegerile din 2011, bine că măcar atât s-a reușit, pentru că putea să fie blocat totul în general și nici măcar bugetul să nu fie aprobat. Este mai bine decât ne-am așteptat, ținând cont de situația reală din consiliu. Totodată, este mai puțin bine decât ar putea fi. Presupun că în anul 2013 va fi mai bine, având în vedere că totuși o majoritate ar putea funcționa, chiar dacă la limită, cu 26 de oameni. Vom vedea care va fi activitatea consilierilor care nu mai sunt în PCRM, dar cert este că acum comuniștii nu mai pot avea 26 de voturi, așa cum și-au propus, și aici este un avantaj în favoarea Alianței pentru Integrare Europeană.

– **Demiterile la Primărie au continuat și anul acesta, in-**

clusiv pentru corupție și abuz de putere. Cât timp vă trebuie pentru o ordine deplină în acest sens?

– Au fost dați afară și anul acesta un șir de funcționari și vor fi dați afară și în continuare. Va avea loc și o modificare de organigramă, de structură a subdiviziunilor din Primărie și

cred că și cu acest prilej vom reuși să reducem un șir de funcții și funcționari asupra căror planează suspiciuni. După cum se vede, caracatița este destul de mare și cu foarte multe ramificări în diferite structuri – administrația locală, centrală, în structurile de forță, în instanțele de judecată și potrivit principiului o mână spală pe alta. Doar în cazurile absolut evidente se reușește să fie scos cel puțin în afara sistemului funcționarului corupt, dar nici la pușcărie nu l-am văzut. De exemplu, acel funcționar care a fost prins cu 10 mii de euro pentru a influența un proces de judecată până în ziua de azi circulă prin Chișinău liber și am înțeles că a înaintat chiar un dosar în judecată prin care cere despăgubiri de la Primărie. Este straniu. Ceilalți care sunt și ei cu musca pe căciulă ce înțeleg din asta? Că de fapt, chiar dacă ești prins în flagrant cu 10 mii de euro și ești arătat la televizor, nu riști mare lucru. La pușcărie, deocamdată, nu stă. Dacă ar fi stat deja, dacă ar fi fost condamnat, poate alții s-ar mai fi gândit de două ori înainte. E un proces în care mai avem de luptat. Cred că nici

după noi lucrul acesta nu se va termina, dar cel puțin să atingem un nivel mai acceptabil.

– **Acum un an spuneți că relațiile cu autoritățile publice centrale nu sunt tocmai cele pe care vi le-ați dori, s-a schimbat ceva între timp? Simțiți mai multă susținere din centru, odată cu stabiliza-**

rea situației politice (așa cum susțin politicienii)?

– Întotdeauna a existat o competiție și va exista între autoritățile locale și autoritățile centrale, în special între administrația unei capitale și administrația centrală. Din câte cunosc, este situația din practic toate statele europene. Nu am avut parte de foarte multe modificări ale legislației în sensul în care ar fi trebuit să se întâmple și insistăm în continuare ca în Parlament să fie modificate o serie de legi pentru a avea un transfer de competențe, de fapt o reîntoarcere a competențelor, pentru că aceste competențe au fost preluate abuziv prin anii 2003-2007 de către vechea guvernare și aceste competențe trebuie să fie date din nou Primăriei pentru a putea interveni și în construcțiile neautorizate, în partea legată de amendarea celor care încalcă legislația în domeniul ecologic sau altul.

Deocamdată nu au avut loc asemenea modificări, noi vom insista în continuare să aibă loc până la sfârșitul mandatului actualului legislativ, în 2014. În paralel au loc colaborări la nivel tehnic între subdiviziunile

noastre și, respectiv, subdiviziunile Guvernului. Sunt proiecte unde punctele de vedere coincid, sunt proiecte unde sunt puncte de vedere divergente, dar se reușește să se ajungă la un numitor comun. Rămâne să vedem cum va fi aplicată strategia de descentralizare.

Strategia de descentralizare pare a fi bună ca document teoretic și ar avea de câștigat primăriile sau, mai bine zis, autoritățile locale de pe urma ei. Însă deocamdată la capitolul implementare avem situații în care nu suntem de acord. De exemplu, chestiunea cu poliția, ca să rămână strict în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, mă refer la poliția care asigură ordinea publică și la poliția rutieră și, respectiv, învățământul care urmează să treacă prin niște proceduri de modificare a finanțării. Aici sunt lucruri de negociat și de discutat în continuare. În mod normal descentralizarea presupune invers, ca poliția care asigură ordinea publică, cum este „Scut”, inspectorii de sector și secțiile de ordine publică, poliția rutieră ar trebui să treacă la Primărie. Este practica mai multor țări europene. De exemplu în Riga, Letonia, lucrul acesta de mai mulți ani se întâmplă și este și firesc, pentru că e o chestiune de ordin local. Administrația locală știe mai bine cum trebuie să gestioneze lucrurile în acest sens, altfel din nou se ajunge la situația 2007-2008, de conflict între autoritățile locale și structurile de forță, ceea ce ar face rău orașului.

În 2012 s-a înregistrat o perioadă în care fiecare, probabil, s-a concentrat pe ceea ce a avut de făcut în domeniul său și cred că așa va fi și în 2013. Îmi doresc să reușim să facem o serie de modificări legislative în sensul consolidării competențelor autorităților locale, nu doar în Chișinău, autorităților locale în general.

Elena NISTOR,
Info-Prim Neo

Academia de de pe lângă Președi

Ianuarie 2013

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
12	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Februarie 2013

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

Mai 2013

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Iunie 2013

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Septembrie 2013

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Octombrie 2013

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
12	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

SĂRBĂTORI FERICITE!

Administrare Publică ntele Republicii Moldova

Martie 2013

<i>L</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>J</i>	<i>V</i>	<i>S</i>	<i>D</i>
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Aprilie 2013

<i>L</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>J</i>	<i>V</i>	<i>S</i>	<i>D</i>
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Iulie 2013

<i>L</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>J</i>	<i>V</i>	<i>S</i>	<i>D</i>
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

August 2013

<i>L</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>J</i>	<i>V</i>	<i>S</i>	<i>D</i>
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Noiembrie 2013

<i>L</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>J</i>	<i>V</i>	<i>S</i>	<i>D</i>
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

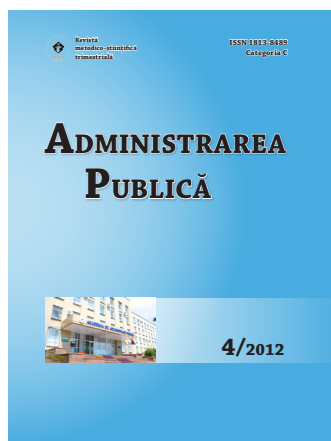
Decembrie 2013

<i>L</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	<i>J</i>	<i>V</i>	<i>S</i>	<i>D</i>
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

LA MULȚI ANI!

A apărut revista „Administrarea Publică,” nr. 4/2012

Odată instituită Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova în 1993, colectivul profesoral-didactic a înțeles necesitatea stridentă de a fonda o revistă științifică în domeniul

științelor administrative, revistă în care să fie publicate atât lucrările cercetătorilor și profesorilor în domeniul administrației publice, cât și cele din domeniul disciplinelor adiacente și interferente cu știința administrației.

Astfel, în noiembrie 1993, apare primul număr al revistei metodico-științifice „Administrarea Publică,” fiind acreditată ulterior științific la profilul „administrare publică, științe politice și drept” de către Academia de Științe a Moldovei și Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare.

De-a lungul celor 20 de ani de activitate, au fost publicate sute de articole științifice, în care au fost abordate probleme stringente din domeniul administrației publice, emise recomandări teoretice și practice, depistate lacune, contradicții și inexactități în legislație, menționate oportunitățile/inoportunitățile implementării diferitelor acte legislative, strategii, programe, elaborate proiecte de decizii, hotărâri și legi etc.

Din punct de vedere structural, revista „Administrarea Publică” este divizată în mai multe compartimente, dedicate diferitelor domenii de investigație științifică.

Compartimentul „Adminis-

trarea publică: teorie și practică” este rezervat cercetărilor și studiilor din domeniul științelor administrative, secțiune în care sunt publicate atât cercetări asupra istoriei evoluției administrației și procesului de administrare în Moldova, cât și proiecte/proponeri/metodologii concrete privind administrația publică în prezent.

Compartimentul „**Societatea civilă și statul de drept**” este dedicat științelor juridice, raporturilor dintre diferite instituții ale statului, precum și aspectelor raporturilor de muncă, drepturilor și obligațiilor autorităților, dar și ale cetățenilor. Totodată, cercetătorii Academiei, dar și de la alte instituții, prezintă analize comparative ale raporturilor juridice de diferită natură, lacune în legislație, metode de îmbunătățire a diferitelor norme juridice etc.

În compartimentul „**Economie și finanțe publice**” sunt abordate chestiunile ce țin de managementul public, managementul resurselor umane, finanțele statului, chestiuni ce țin de formarea bugetelor diferitor autorități și instituții și gestionarea acestora etc., precum și aspecte legate de contabilitate și audit în autoritățile publice.

Luând în considerație că instruirea funcționarilor publici reprezintă unul dintre obiectivele majore ale Academiei, în revista „Administrarea Publică” acestuia îi este rezervat compartimentul „**Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi.**” Aici sunt publicate strategii și metode inovatoare privind sporirea gradului de competență a personalului din cadrul autorităților publice, dar, datorită faptului că viața noastră este marcată întru totul de tehnologiile informaționale, putem găsi și informații privind implementarea acestor tehnologii electronice în administrația publică, ce vin să îmbunătățească procesul de guvernare și de administrare, precum și să sporească interacțiunea autorităților cu populația.

Studiile și cercetările în domeniul relațiilor internaționale

au fost o prioritate pentru Academia încă de la fondare, astfel încât era absolut firesc să apară și în revista Academiei rubrica „**relații internaționale,**” care, în virtutea obiectivului declarat de integrare europeană, poartă denumirea de „**Relații internaționale și integrare europeană.**” În acest compartiment sunt prezentate studii privind relațiile R.Moldova cu U.E., cu N.A.T.O., cu Federația Rusă și C.S.I., locul țării noastre pe arena internațională, aplicarea tratatelor internaționale, la care Moldova este parte, relația cu diaspora, precum și perspectivele soluționării diferendului transnistrean.

Academia de Administrare Publică întotdeauna a mizat pe tinerii talentați, dotați și dornici de a-și dedica viața țării noastre științific, lucru pentru care în fiecare număr al revistei, la compartimentul „**Tribuna tânărului cercetător,**” găsim publicate studiile/cercetările doctoranzilor și masteranzilor, atât din Academie, cât și de la alte instituții similare.

De curând, a apărut ultimul număr din acest an, 4/2012, al revistei metodico-științifice „Administrarea Publică,” pe care îl puteți găsi la chioșcul Academiei sau îl veți primi, dacă sunteți abonați, prin intermediul agențiilor de difuzare a presei.

În acest număr, rectorul Academiei, **Vasile MARINA**, dr. hab., prof. univ., publică prima parte dintr-un studiu mai amplu intitulat „**Știința modernă și societatea.**” În lucrare se pun în evidență unele realități ce țin de știință și societate, cunoașterea cărora permite o mai bună înțelegere a fenomenelor, care se produc în natură și societate. Din punctul de vedere al autorului, evoluția mai puțin firească a societății impune o tratare ne-triumfalistă a realității. Se expun unele cauze care au contribuit la afectarea calităților superioare ale omului, distanțarea sa de natură, tradiție și deformarea, în general, a spiritului uman. Vasile Marina consideră că printre cauzele mai specifice se numără

prăpastia creată între științele naturii și cele socioumane, pe de o parte, și diferențierea exagerată a unora și altora, pe de alta.

De asemenea, autorul arată că modul, în care au evaluat evenimentele sociale și științifice, a condus la apariția mai multor fenomene negative. „*De exemplu, spune Vasile Marina, oamenii au devenit preocupați mai mult de problemele individuale, decât de cele colective. În cazul unui dezechilibru dintre interesele individuale și colective, astfel de calități, cum ar fi onoarea, demnitatea, cinstea, își pierd valoarea și esența.*”

Aurel SIMBOTEANU, dr., conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova, prezintă un studiu în care sunt examinate anumite aspecte ale organizării și funcționării sistemului instituțional al administrației publice centrale de specialitate din Republica Moldova în contextul edificării statului modern și în lumina noii Legi cu privire la administrația publică centrală de specialitate, adoptată în martie 2012 și care va intra în vigoare în februarie 2013.

Viorel GUȚU, viceceministru al agriculturii și industriei alimentare, în colaborare cu **Tatiana TIMOFTI**, doctorandă a Academiei, ne relevă o scurtă istorie a constituirii și evoluției Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Totodată sunt prezentate funcțiile acestui minister, sunt efectuate comparații între ministerul actual și instituția similară din R.S.S. Moldovenească, relațiile instituției cu Guvernul, dar și drepturile ministerului.

Menționăm că, în continuarea numărului recent al revistei „Administrarea Publică,” sunt inserate încă multe studii și cercetări interesante, actuale și pertinente, lucru pentru care vă invităm să procurați revista, precum și vă recomandăm să vă abonați la ea, pentru întreg anul 2013, cu scopul de a fi la curent cu cele mai noi studii, cercetări și comentarii din domeniul administrației publice și științelor adiacente.

Vitalie NICA

„Satul ista o avut noroc că s-o început războiul”

Despre deportările din regiunea Cernăuți (Ucraina) în anii 1944-1953 și din raioanele Briceni, Ocnița și Edineț (Moldova) în anii 1949-1951

Proiectul respectiv se va finaliza cu o carte în limba engleză. Proiectul individual a fost finanțat de *Institut für angewandte Geschichte, programul Geschichtswerkstatt Europa*. Din echipa de lucru au făcut parte Maryan Lopata (Lviv,

Ucraina), Andrei Mastika (Belazersk, Belarus) și Marius Tăriță (Chișinău, R. Moldova).

Cartea are cinci capitole, dintre care primele patru au două părți distincte – cea dedicată regiunii Cernăuți și cea dedicată nordului R. Moldova. Regiunea Cernăuți, la rândul său, cuprinde referiri la satele ucrainene și la satele românești. Introducerea în temă este făcută în primul

capitol cu titlul „Subiectul deportărilor postbelice în presă (1989-1992)”. În cazul presei de limbă ucraineană („Radianska Bukovina”, „Bukovinske Vice”) atenția a fost atrasă, în general, unor subiecte de istorie importante și doar rareori deportărilor. Articolele din ziarul de limbă română „Zorile Bucovinei” (Cernăuți) erau în cea mai mare parte dedicate evenimentelor tragice de după 1944 și frecvent au analizat cazuri concrete ale oamenilor supuși represiilor (A. Mastika). În acest sens, se remarcă abordarea în profunzime a celor de la „Zorile Bucovinei”. Pe de altă parte, la Chișinău, încă în 2 iulie 1989, ziua de 6 iulie a fost stabilită ca zi a memoriei victimelor represiunilor staliniste. Subiectul a fost abordat de presa de la Chișinău, însă mai puțin de presa din raioane. După 1992 tema deportărilor a intrat într-un con de umbră.

În al doilea capitol este tratată istoriografia problemei deportărilor după destrămarea U.R.S.S. Subiectele tragice privind ridicarea la muncă forțată la lagărul de la Onega, deportarea la muncă în Donbas, apar în monografiile satelor bucovinene Opișeni, Tereblecea,

Boian, într-o carte dedicată ținutului Putilei. Și în acest caz un activism deosebit l-au manifestat intelectualii de la sate, care s-au implicat activ în scrierea istoriei.

Capitolul al treilea se referă la unele date de arhivă în ce privește perioada postbelică. În cazul regiunii Cernăuți au fost identificate câteva liste de persoane, care au fost întocmite de autoritățile locale. Unele se referă la cei ce trebuiau luați în Donbas, altele - la cei trimiși la tăiat lemne. În cazul nordului ex-R.S.S.M., tactica folosită de regim a fost alta. Datorită

faptului că mulți tineri au fost luați pe front, autoritățile sovietice au fost mai permissive. În documente, discursul privind dușmanii apare clar abia la sfârșitul anului 1945, iar referirea accentuată la așa-numiții culaci ține abia de 1947-1948,

când aceștia au fost cuantificați ca principalii adversari ai regimului la sate.

Capitolul al IV-lea poate fi considerat cea mai importantă contribuție a volumului. Acesta cuprinde fragmente de interviuri luate în regiunea Cernăuți cu supraviețuitori ai represiunilor sau cu rude ale acestora. În satele Toporivți și Lujeni au fost luate cinci interviuri în limba ucraineană, în satul Arbureni - două în română, la Boian - patru în română, la Malinești - două în română și unul în rusă, iar la Mahala - trei în română. O analiză a acestor interviuri, la

nivel general, se face în capitolul al cincilea.

Cartea se încheie cu mai multe anexe ce cuprind fotografii ale deportaților sau rudelor acestora, ale case-

lor tradiționale din regiunea Cernăuți, care au mai rămas, ale imaginilor propagandistice din presa anilor 1944-1949 și altele.

În numărul viitor Vă propunem spre lectură un fragment din capitolul al IV-lea.

PLUGUȘORUL

(Sfârșit. Început în pag. 1-3)

Pentru viitorul și urmașii
Moldovei, măi !
Și strigați o dată
H-ăi-i! H-ăi-i!

Moldovă, tu veșnic ai
să-înflorești,
Cât moldovenii tăi o să
te-înalțe,
Prin muncă și învățătură o să
vezi
A ta mândrie îmbelșugată.
Păcat de acei care te uită
Și acei ce rău îți fac, Moldovă,

Ei veșnic uitați vor fi,
Căci tu, Moldovă, ești veșnică
și sfântă.
Ia, măi dați din zurgălăi
Pentru Moldova și moldoveni,
măi,
În vecii vecilor, măi,
Să răsunе pe tot pământul,
măi,
Și strigați o dată:
H-ăi-i! H-ăi-i!

Chiar și Domnul s-a bucurat
Că din nou moldovenilor
Pământul a fost dat.
A fost dat în stăpânire
Ca să aibă de plugărie
Și pe îngeri a chemat

Și toți s-au bucurat.
Ia, mai ziceți din zurgălăi
pentru credința noastră
ortodoxă, măi,
H-ăi-i! H-ăi-i!

Dar pe Arhanghelul Gavriil
Și pe Arhanghelul Mihail
Mai târziu Domnul i-a trimis
La Cârpești au fost trimiși:
Că să facă temelie
La o biserică de uimire
Și unde-i altarul bisericesc
La altarul din Cârpești.
Au coborât în seara lui Sf. Vasile
Arhanghelul Mihail
Și cu Arhanghelul Gavriil
Și biserica au binecuvântat

Și au colindat și au urat
Și din vorbă au spus :
„Și de aici se va porni
Pe Domnul și Moldova a slăvi”.
Ia, mai ziceți, măi flăcăi,
pentru mândria
bisericii noastre ortodoxe, măi,
Să răsunе în toată lumea, măi.
H-ăi-i, h-ăi-i!

Iar acum urare-aleasă
Pentru cei ce-au ascultat
urătura noastră,
Să trăiți, să înfloriți,
Ca merii, ca perii în mijlocul
verii.
La anul și la mulți ani!
Aho! Aho!

Anul 2012 a confirmat tendința încălzirii globale

Anul, care se încheie, a fost unul din cei nouă ani cu cele mai ridicate temperaturi din ultimii 160 de ani, de

când există date disponibile, ceea ce confirmă tendința încălzirii climei globale și creșterea pericolelor generate de fenomenele meteo extreme, indică un raport al Organizației Meteorologice Mondiale (OMM).

Printre dovezile cele mai îngrijorătoare ale schimbărilor climatice generate de încălzirea globală se numără ritmul „alarmant” în care calota de gheață din zona arctică s-a topit în timpul verii, anul acesta topirea producându-se mult mai rapid decât anul trecut, fiind depășite chiar și cele mai pesimiste previziuni ale experților climatici.

Topirea gheții va contribui la creșterea nivelului mării, care deja este cu 20

de centimetri peste cel înregistrat în urmă cu un secol, antrenând noi riscuri în cazul unor fenomene meteo extreme.

Deși a avut un debut răcoros, anul 2012 a avut în perioada ianuarie-octombrie temperaturi medii cu 0,45 grade Celsius peste media intervalului 1961 - 1990, potri-

vit OMM, iar o creștere cu numai un grad Celsius este suficientă pentru a crește frecvența fenomenelor meteo extreme. Anul acesta, o parte din Europa și din S.U.A., vestul Rusiei și sudul Chinei au fost afectate de o secetă severă, în timp ce inundații grave s-au produs în zone din Africa de vest și subsahariană.

Meteorologii se străduiesc să explice că nici un fenomen meteo major nu are o singură cauză, cercetările asupra schimbărilor climatice stabilind existența unor corelații, a subliniat șeful OMM, dând exemplul valului de căldură din Rusia în anul 2010, care, „fără modificarea climei, este puțin probabil să se fi produs”.

Misterul materialului organic de pe meteoriții marțieni a fost dezlegat

Moleculele organice (compuși care, pe Terra, stau la baza vieții), încastrate în meteoriții marțieni au provocat controverse referitoare la posibilitatea existenței

vieții pe Planeta Roșie. În urma unor analize de ultimă oră, misterul a fost elucidat de către cercetătorii din cadrul Institutului Carnegie din Washington, S.U.A.

Compușii organici au fost identificați în meteoriți proveniți de pe Marte și care au căzut pe Terra. Pentru a elucidă originea moleculelor organice, cercetătorii au analizat în detaliu un număr de 11 meteoriți marțieni, incluzându-l pe celebrul meteorit Tissint, căzut în Maroc în Iulie 2011.

Moleculele organice, care conțin carbon și hidrogen, sunt esențiale pentru formarea așa-ziselor „cărămizi ale vieții”, adică proteinele și ADN-ul. Astfel de molecule fuseseră deja găsite

în roci marțiene, dar mulți cercetători susțineau că, de fapt, rocile fuseseră contaminate cu substanțe organice provenite de pe Pământ.

Spre surprinderea întregii comunități științifice, analizele recente au confirmat totuși că moleculele organice provin chiar de pe Marte.

Zboruri private pe Lună

Compania americană „Golden Spike Company” este prima companie care intenționează să ofere regulat expediții de explorare pe suprafața Lunii, inclusiv zboruri private, și asta până la sfârșitul deceniului. Acest anunț a fost făcut recent public de foști înalți respon-

a fost director de zboruri în timpul programului Apollo și șef al centrului spațial Johnson de la Houston, în statul Texas (sudul SUA).

Compania mizează pe existența de lansatoare și pe apariția de nave spațiale de transport de persoane în sectorul privat, care ar reduce considerabil costurile zborurilor comerciale de explorare selenară, au explicat acești antreprenori.

„Obiectivul Golden Spike este de a optimiza lansatoarele existente și

sabili ai Agenției Spațiale Americane (NASA). Golden Spike este creată de foști reprezentanți de marcă ai lumii spațiale. Președintele director general al companiei este Alan Stern, fost director-adjunct al NASA pentru știință, în timp ce președintele consiliului de administrație este Gerry Griffin, care

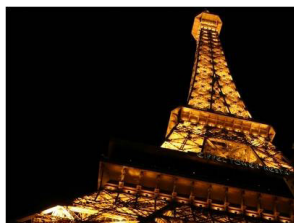
de a-și vinde sistemul către țări, indivizi sau societăți ale căror obiective și ambiții sunt explorarea selenară”, se menționează într-un comunicat al companiei..

Un zbor dus-întors pentru doi pasageri cu o plimbare pe Lună va costa 1,5 miliarde de dolari, au precizat fondatorii companiei.

Revelionul în lume – tradiții de Anul Nou

Ciclul Sărbătorilor de Anul Nou este un timp ritual, împărțit simetric de Revelion în două segmente: perioada dintre Crăciun și miezul nopții de 31 decembrie și restul până la Bobotează, pe 6 ianuarie. Încă în antichitate, în perioada precreștină, în noaptea de 31 decembrie – 1 ianuarie, se organizau petreceri, crezându-se că anul vechi moare pentru a permite celui nou să renască. Ceremonialul pentru sărbătorirea schimbării anului diferă de la o țară la alta.

Paris, Franța

Orașul luminilor strălucește și mai puternic în Ajunul Anului Nou, parizienii adunându-se pe Champs-Élysées, de la Arcul de Triumf, până la Piața Concorde.

O sticlă de șampanie și câteva pahare de plastic este tot ce vă trebuie pentru a vă bucura împreună cu noii prieteni în timp ce priviți spectacolul minunat de artificii din jurul Turnului Eiffel.

La miezul nopții, fiecare persoană primește un „bonne année”, sub forma unui sărut pe ambii obraji.

Japonia

Pentru japonezi, Anul Nou (Oshogatsu) este una dintre cele mai importante sărbători și simbol al înnoirii. În decembrie, sunt organizate „petreceri de uitat anul” sau „Bonenkai”, prin care oamenii își lasă în urmă problemele și grijile anului ce se încheie și se pregătesc pentru un nou început. Neînțelegerile și animozitățile sunt uitate. Pe 31 decembrie, la miezul nopții, familiile merg la cel mai apropiat templu pentru a împărți saké (băutură tradițională niponă, n.r.) și pentru a asista la

cele 108 lovituri de gong, care anunță trecerea în Noul An (această cifră reprezintă numărul

rul păcatelor acumulate de un suflet de-a lungul anului, iar loviturile de gong simbolizează alungarea păcatelor unul câte unul și purificarea sufletelor). Pe 1 ianuarie, copiii primesc „otoshidamas” – mici cadouri cu bani înăuntru.

Spania

La miezul nopții, simbol al dorințelor pentru fiecare dintre cele 12 luni ale anului următor, la fiecare bătaie a ceasornicului, spaniolii își bagă în gură câte o bobită de strugure, toată lu-

mea începând anul cu gura plină de struguri. Noaptea de Anul Nou este o ocazie pentru mirese ca să-și strecoare verigheta în cupa de șampanie și să ciocnească.

Scotia

De Anul Nou (Hogmanay), scoțienii ard crenguțe de iepură, ca să alunge germenii oricăror boli. În unele sate, sunt aprinse suluri de smoală, care sunt apoi rostogolite pe străzi. Se consideră că în acest mod

este ars anul vechi și celui nou i se permite să vină. În noaptea de Anul Nou, scoțienii formează

ză o horă și cântă împreună tradiționalul Auld Lang Syne, unul dintre cele mai răspândite cântece de Anul Nou, publicat pentru prima dată în 1796, de poetul Robert Burns, în cartea Scots Musical Museum. Prima persoană care se trezește dimineața obișnuiește să le ducă Het Pint, un gen de bere slabă, celor care încă mai dorm. Ei aprind focuri ca să se descoto-rosească de vechiul an și, uneori, aruncă în foc o figurină de paie ce reprezintă vechiul an.

Australia

În ziua de Anul Nou, australienii merg la picnic pe plajă. În noaptea dintre ani se organizează petreceri, iar la miezul nopții se face mult zgomot, cu fluieri, claxoane de mașini.

India

Data de celebrare a venirii Noului An este diferită, la fel ca și obiceiurile. În anumite zone, mamele pun de cu seară mâncare, flori și daruri pentru copii într-o cutie specială; a doua zi îi duc de mână la cutie. În India

Centrală, în ziua de Anul Nou toate clădirile sunt împodobite cu steaguri portocalii, iar în Bengalul de Vest oamenii se împodobesc cu flori, pe care le colorează în roșu, roz, violet sau alb. Femeile poartă haine galbene, galbenul fiind considerat culoarea primăverii.

Coreea

În prima zi a Anului Nou, coreenii se duc pe malul mării pentru a întâmpina răsăritul Soarelui. Plajele sunt pline de oameni care așteaptă apariția

Soarelui, prilej să-și spună în gând dorințele pe care le vor împlini în anul care vine. Ziua de Anul Nou se numește Sul-

nal. În această zi, coreenii poartă haine tradiționale, numite Han-Boks, iar mâncarea tradițională de Anul Nou este Ddugook, un fel de supă.

Tibet

În Tibet, Anul Nou (Losar) se sărbătorește la sfârșitul lui ianuarie sau la începutul lui februarie, într-o noapte cu lună nouă. Ultimele două zile ale

vechiului an, denumite Gutor, sunt consacrate pregătirilor pentru Anul Nou. Prima zi din Gutor este folosită pentru curățarea casei, în special a bucătăriei, cea mai importantă încăpere. De asemenea, hornul este curățat de funingine. A doua zi de Gutor se practică ceremonii religioase. În această zi se fac și cadouri în familie.

Iran

În Iran, Anul Nou se sărbătorește pe 21 martie. Cu câteva săptămâni înainte de această dată, oamenii pun în vase

speciale semințe de grâu la încolțit. Până la sosirea Anului Nou, grâul crește, simbolizând primăvara și viața nouă care începe odată cu ea.

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

ZIUA EUROPEI

Ziua de 9 mai 1950 a reprezentat primul pas către crearea a ceea ce este astăzi Uniunea Europeană.

În acea zi, la Paris, ministrul de externe al Franței,

Robert Schuman, a citit o declarație prin care chema Franța, Germania și celelalte popoare ale Europei să-și unească producțiile de oțel și cărbune, ca „prima fundație concretă a unei federații europene”.

Propunerea lui avea ca scop crearea unei comunități în cadrul căreia membrii să-și pună sub control comun producția de oțel și cărbune ca bază a puterii lor militare în scopul evitării izbucnirii unui nou război. Țările, cărora li se adresa, în primul rând, această provocare, Franța și Germania, fuseseră în război timp de aproape 100 de ani, iar al Doilea Război Mondial aproape că le distrusese.

În 1985, când proiectul construcției europene era deja clar conturat, cele zece state-membre, care formau la acea dată Comunitatea Europeană, au hotărât ca

ziua de 9 mai să devină Ziua Europei.

PLANUL MARSHALL

După un război devastator, Europa ajunsese o ruină. Situația economică, socială și politică era atât de alarmantă, încât se trăia cu teama că partea Occidentală a continentului ar putea cădea în mâinile comuniștilor staliști și deci sub controlul Uniunii Sovietice. Această situație a determinat S.U.A. să prezinte „Planul de Reconstrucție Europeană” sau „Planul Marshall”, după numele Secretarului de Stat american George Marshall care a propus respectivul plan de salvare a Europei.

Planul avea la bază impresionanta forță a economiei americane, care nu numai că nu cunoscuse distrugerile războiului, ci, dimpotrivă, se dezvoltase datorită acestuia.

Ca valoare absolută, Planul însemna o finanțare pe perioada 1948-1951 cu aproape 13 miliarde de dolari, de care au beneficiat 16 state vesteuropene.

PILONII UNIUNII EUROPENE

În momentul creării Uniunii Europene, cele trei Comunități Europene nu au fost desființate, ci înglobate în structura UE. Inițial, se urmărea extinderea competențelor comunitare la politi-

ca externă, apărare, azil, cooperare judiciară etc. Unele state-membre au considerat că extinderea comunitarizării spre aceste domenii putea aduce atingere suveranității naționale, astfel încât s-a decis ca ele să fie abordate la nivel interguvernamental. Astfel, s-a ajuns la o structură denumită „a celor 3 piloni”: Comunitățile Europene (primul pilon, corespunzător celor trei comunități: Comunitatea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice EUROATOM și fosta Comunitate a Cărbunelui și Oțelului, CECO); politica externă și de securitate comună (PESC) (pilonul al doilea, corespunzător Titlului V al Tratatului UE); cooperare polițienească și judiciară în materie penală (pilonul al treilea, corespunzător Titlului VI al Tratatului UE).

În cadrul celor trei piloni, procedurile de decizie folosite sunt diferite. Astfel, în timp ce în cadrul primului pilon este folosită procedura comunitară (Comisia Europeană formulează propuneri legislative pe care le trimite Consiliului Uniunii Europene și Parlamentului European, iar în Consiliul UE deciziile sunt adoptate, de obicei, prin vot în majoritatea calificată, pentru ceilalți doi piloni este folosită procedura interguvernamentală (dreptul de inițiativă aparține, pe

lângă Comisie, și statelor-membre, iar în Consiliul Uniunii Europene deciziile sunt adoptate, de regulă, prin vot în unanimitate).

Tratatul de la Lisabona prevede o reformă totală a acestui sistem. Sistemul celor trei piloni va fi anulat, păstrând totuși proceduri speciale în domeniul politicii externe și de securitate comună (PESC), inclusiv politica de apărare.

ZONA EURO

Zona euro include statele Uniunii Europene pe teritoriul cărora moneda oficială este euro. În prezent, acestea sunt în număr de 13: Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia, Slovenia și Spania, plus Cipru și Malta (din 2008), iar de la 1 ianuarie 2009, Slovacia.

ZONA DE LIBER SCHIMB

Zona de liber schimb prezintă o situație care descrie eliminarea de către un grup de state a barierelor comerciale existente. EFTA, Mercosur sau NAFTA reprezintă zone de liber schimb, în timp ce cazul Uniunii Europene transcende această situație, aflându-se la un nivel superior de integrare a politicilor economice, dar și politice.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu PÎSLARU - redactor

Vitalie NICA - redactor

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 26.12.2012

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

